

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 6 lipca 2026 r.

znak sprawy: DRR-II.054.6.2026.IS

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 17710 Pana Posła Patryka Jaskulskiego
w sprawie ograniczeń w dostępie małych gmin do programów dofinansowania
inwestycji z powodu wymogu zapewnienia wkładu własnego**

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację przedstawiam następujące informacje.

**Ad.1 Czy Ministerstwo analizowało skalę rezygnacji przez gminy z udziału
w programach dofinansowania inwestycji z powodu braku możliwości
zapewnienia wymaganego wkładu własnego.**

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej analizuje sytuację jednostek samorządu terytorialnego w zakresie dostępu do instrumentów wspierających rozwój lokalny i regionalny. Analizy te są prowadzone również w odniesieniu do dokumentów strategicznych, w tym projektu Strategii Rozwoju Polski 2035, który wskazuje jednoznacznie na potrzebę zrównoważonego rozwoju terytorialnego, wzmacniania policentrycznej sieci osadniczej oraz wspierania obszarów wymagających większego włączenia w procesy rozwojowe.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej, dostrzegając potrzebę wsparcia beneficjentów oraz odpowiadając na oczekiwania samorządów lokalnych, zapewnia środki z budżetu państwa na finansowanie wkładu krajowego, które mają ułatwić absorpcję środków w ramach programów regionalnych przez beneficjentów

mogących mieć problem z wygenerowanie wkładu własnego w odpowiedniej wysokości.

Ad.2 Czy rozważane jest wprowadzenie mechanizmu wsparcia finansowego przeznaczonego na pokrycie części wkładu własnego dla gmin o najmniejszej liczbie mieszkańców lub najniższych dochodach własnych?

Wprowadzenie mechanizmu wsparcia finansowego przeznaczonego na pokrycie części wkładu własnego dla gmin o najmniejszej liczbie mieszkańców lub najniższych dochodach własnych gminy musiałoby wynikać z obowiązujących przepisów prawa. I tak w przypadku programów krajowych, finansowanych ze środków budżetu państwa Ministerstwo jest zobowiązane stosować się do zasad wynikających z ustawy o finansach publicznych, w szczególności art. 128 ust. 2, który wskazuje, że kwota dotacji na dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych nie może stanowić więcej niż 80% kosztów realizacji zadania, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

Ustawa o finansach publicznych nie przewiduje innego podziału finansowania wkładu własnego jednostek samorządu terytorialnego w programach inwestycyjnych. Dopóki odrębne przepisy nie wprowadzą takiego rozwiązania, Ministerstwo nie ma podstaw do finansowania wkładu własnego na zasadach innych niż wynikające z ustawy o finansach publicznych.

Znane są przykłady takich działań, w których ze względu na szczególne okoliczności, takie jak np. usuwanie skutków powodzi, poziom wkładu własnego beneficjentów został ograniczony do minimum, niemniej te działania nie mają charakteru systemowego, a tworzą jednostkowy i szczególny mechanizm różnicowania wkładu własnego dla JST. Natomiast w przypadku programów dofinansowanych ze środków europejskich te decyzje są wypracowywane na poziomie samorządu wojewódzkiego.

Ad.3 Czy Ministerstwo planuje uzależnienie wysokości wymaganego wkładu własnego od sytuacji finansowej samorządu, tak aby mniejsze i mniej zamożne gminy mogły korzystać z wyższego poziomu dofinansowania?

Jak wspomniano powyżej już obecnie Minister Funduszy i Polityki Regionalnej, jako instytucja koordynująca wdrażanie programów regionalnych, podejmuje liczne działania mające na celu wsparcie samorządów, w szczególności – we współpracy z ministrem właściwym do spraw budżetu państwa – poprzez przyznanie środków z budżetu państwa, dzięki którym beneficjenci wszystkich funduszy mogą liczyć na dofinansowanie wymaganego wkładu własnego, co znacząco wpływa na efektywność wdrażania i realizowania projektów współfinansowanych środkami z Unii Europejskiej.

Do dyspozycji, za pośrednictwem samorządów województw, są środki z budżetu państwa, określone w kontraktach programowych dla poszczególnych województw, do wysokości łącznej ponad 1,6 mld euro, z czego:

- 519,6 mln euro – uzupełnienie do środków z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- 780,3 mln euro – uzupełnienie do środków z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus,
- 321,3 mln euro – uzupełnienie do środków Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Ponadto, 244 mln euro przeznaczono na współfinansowanie projektów Państwowych Jednostek Budżetowych oraz JST w zakresie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej za pośrednictwem dysponentów.

Zapewniono również - we współpracy z ministrem właściwym do spraw pracy jako dysponentem - środki Funduszu Pracy do wysokości 1,6 mld euro z przeznaczeniem na realizację projektów wybieranych w sposób niekonkurencyjny, współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy.

Ad.4 Czy Ministerstwo dysponuje danymi dotyczącymi liczby projektów inwestycyjnych, z których jednostki samorządu terytorialnego zrezygnowały w latach 2022–2025 z uwagi na brak możliwości zapewnienia wymaganego wkładu własnego?

Ministerstwo nie dysponuje danymi potwierdzającymi, że jedyną i wyłączną przyczyną rezygnacji JST z projektów inwestycyjnych był brak możliwości zapewnienia wkładu własnego.

Ad.5 Czy Ministerstwo rozważa wprowadzenie mechanizmu różnicowania poziomu wymaganego wkładu własnego w zależności od sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności poziomu dochodów własnych na mieszkańca, wskaźnika zamożności gminy lub liczby mieszkańców?

Różnicowanie poziomu wymaganego wkładu własnego w zależności od sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności według dochodów własnych na mieszkańca, wskaźnika zamożności gminy albo liczby mieszkańców, mogłoby zostać zastosowane wyłącznie w przypadku, gdy przewidują to przepisy prawa.

Ustawa o finansach publicznych nie dopuszcza podziału, który pozwalałby na różnicowanie poziomu wkładu własnego w zależności od sytuacji ekonomicznej danej JST. W przypadku dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych JST wiążącym jest art. 128 ust. 2 ustawy o finansach publicznych,

zgodnie z którym kwota dotacji na dofinansowanie zadań własnych bieżących i inwestycyjnych nie może stanowić więcej niż 80% kosztów realizacji zadania, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.

W zakresie projektów finansowanych ze środków europejskich obecnie funkcjonujący mechanizm wsparcia został opisany powyżej, natomiast decyzje dotyczące przyszłości będą podejmowane konsensualnie w zarządami województw w ramach przyszłej perspektywy finansowej.

Ad.6 Czy prowadzone są analizy dotyczące wpływu obecnych wymogów dotyczących wkładu własnego na dostępność środków publicznych dla najmniejszych jednostek samorządu terytorialnego oraz na tempo rozwoju infrastrukturalnego obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich?

Ministerstwo prowadzi analizy dotyczące sytuacji rozwojowej różnych obszarów kraju, w tym obszarów wiejskich, miejsko-wiejskich, przygranicznych, pozaaglomeracyjnych. Analizy te są ujmowane w dokumentach strategicznych dotyczących rozwoju kraju i polityki regionalnej.

W opracowanym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej projekcie Strategii Rozwoju Polski 2035 wskazano m.in. na potrzebę zrównoważonego rozwoju terytorialnego, przeciwdziałania nadmiernej koncentracji rozwoju w największych metropoliach, wzmacniania policentrycznej sieci osadniczej oraz wspierania obszarów wymagających większego włączenia w procesy rozwojowe.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/